

AZ ÉPÍTKEZÉS ENERGIAPOLITIKÁJA 2014-TŐL

Az Energiapolitika 2000 Társulat program-
javaslata

Budapest, 2014. február 10.

AZ ÉPÍTKEZÉS ENERGIAPOLITIKÁJA 2014-től

Az Energiapolitika 2000 Társulat program-javaslat

BEVEZETŐ GONDOLATOK

A második Fidesz kormány politikáját – támaszkodva az Európai Unió alapítóinak örökségére – a keresztény gyökerekre épülő „nemzetek Európájának” eszmeisége vezeti, amely az új alkotmányban is rögzítésre került. A kormány helyreállító politikája ebben foglalható össze: kapitalizmus, szociális felelősség, kereszténydemokrata gazdaságpolitika. A 2014. évi választások kapcsán újból nagy lehetőségek előtt áll az ország. Már a 2010-es választásokra készülve is a nemzeti irányú fordulat reményében dolgoztuk ki és hoztuk nyilvánosságra 2010. február 8-án *„A helyreállítás energiapolitikája”* c. tanulmányunkat és állásfoglalásunkat. Erre visszatekintve örömmel állapíthatjuk meg, hogy javaslatainkból a második Fidesz kormány sokat megvalósított. Program-javaslatunkban azt elemezzük, hogy a lerakott alapokon hogyan lehetséges folytatni és kiteljesíteni a magyar nemzeti energiapolitikát. Összefoglaljuk a 2014-től esedékes építkezésre vonatkozó energetikai javaslatainkat.

Világenergetika

Kaszinó kapitalizmus. Az energetikai világfolyamatokat *Fenyves Iván* Dél-Afrikában élő hazánkfia az alábbiak szerint jellemezte *Energetikai világproblémák Dél-Afrikából nézve*c. előadásában. Az „új világrend” jellemzői: a „szabad piac”, a politikai és pénzügyi rendszerek instabilitása, dereguláció, globalizáció. Ebben a világban a megbízható hosszú távú energetikai tervezés, így az energia- és teljesítményigény, a létesítési és üzemköltségek tervezése igen nehéz, majdnem lehetetlen. A fő befolyásolási tényezők: pénzügyi korlátok, (laikus) közvélemény, média, gazdasági fluktuáció (infláció, kamatlábak, devizaárfolyam), politikai szempontok. Susan Strange, angol politikai közgazdász (1986) híres mondására hivatkozott, amely szerint a mostani un. „kaszinó kapitalizmus”-ban a spekuláció és a pénzkereskedelem fontosabbak mint az ipari folyamatok.

A fosszilis készletek. Ezek kimerülési ideje eltolódik. A közismert (Hubbert) szabály szerint valamikor 2010 táján kellett volna bekövetkezni a kőolaj-termelés kényszerű csökkenésének, amikortól a termelés fedezetétől szolgáló ismert és újabban felfedezett tartalékok már nem teszik lehetővé a termelési/fogyasztási szint fenntartását. A gazdaságosan kitermelhető „nem konvencionális” olaj és földgáz készletek ezt a kritikus pontot időben eltolták. Az amerikai palagáz termelésfelfutásának következményei ma még beláthatatlanok, de biztosan jelentősek lesznek. Megváltoztatja majd az amerikai külpolitikát, mivel, a palagáz miatt nem lesz rászorulva arra, hogy a közel-keleti diktatúrákat kiszolgálja.

A világkereskedelem átrendeződése. A megnövekedett földgázfelhasználás a szénfelhasználás visszaesését eredményezi, ami a szén világpiacát kínálati irányba tolja el és a szén árát is csökkenti, növelve felhasználását. Az Egyesült Államok és Kanada valószínűleg nettó olajexportórré válik 2030-ra, és már két év múlva nagyobb

termelő lesz, mint a világ jelenlegi két legnagyobb olajhatalma: Szaúd-Arábia és Oroszország. Ezzel párhuzamosan a fő szénhidrogén szállítási irányok átrendeződnek.

Az árak alakulása. Az USA vetélytársaival szemben jelentős versenyelőnyhöz jut. A földgáz esetében például a jelenlegi amerikai árak az európai gázárak egyharmadát, míg a japán díjak egyötödét teszik ki. Ennek megfelelően az elektromos áram tekintetében is hasonló aránytalanság mutatkozik az árakban.

Világhatalmi következmények. Az USA-ban az energiaárak alacsonyak. Ez a korábban kiszervezett ipari termelés jelentős részének repatriálásához vezethet. Az Egyesült Államok 2035-ig kismértékben növelheti az energia-intenzív iparágakhoz köthető kivitelét, amivel szemben az európai és a japán export együttesen közel egyharmadával eshet vissza. Technológiai monopóliuma révén az USA új „fegyverhez” jut. A világalomért, a nyersanyagokért, az energiáért, az olajért folytatott küzdelem hadszínterei átrendeződhetnek, ami destabilizáló hatású lehet. Erősödhet a fogyasztás fenntarthatóságára vonatkozó propaganda, ugyanakkor a „világmegmentés” mítoszai (klímavédelem, felmelegedés elleni küzdelem) meggyengülhetnek. Az egyedül helyes alkalmazkodás esélyei pedig csökkenhetnek.

Európai Unió

Energetikai „kommunizmus.” „Az energiagazdaság céljainak „*Európa 2020...*” stratégiában látott megfogalmazását az Unió egyes vezetőinek politika-filozófiai beállítottságára, s leginkább Jeremy Rifkin szellemi befolyására lehet visszavezetni. Rifkin szerint akkor következtek be ipari forradalomként felfogható változások, amikor az energiatermelés és a kommunikáció módja változott. Most az internet és a megújuló energia-felhasználás képezi az alapját a minőségi változásnak, a harmadik ipari forradalomnak, amelyben az intelligens villamoshálózatok segítségével zajlik a kollektivizált termelés és felhasználás, egyfajta *energetikai kommunizmus* formájában. E grandiózus kísérletnek az Európai Unió a színtere, ahol a jövő építésének öt programpontja van: (1) a megújuló energiák felhasználása; (2) a lokális, megosztott energia-termelés megvalósítása; (3) a villamosenergia-tárolás megoldása a hidrogén-energetika és más módszerek alkalmazásba vételével; (4) az okos villamoshálózatok kiépítése, egyfajta energia internet létrehozása, amelyben mindenki egyszerre termelő és fogyasztó (producer+consumer=prosumer); (5) a közlekedés átállítása villamos és üzemanyag-cellás hajtásra.”

Ez a program egy új „ipari platformot”, megatechnológiát hozna létre, amelyen új termelési módok valósulnak meg. Az Európai Unió szénmentes gazdaságának létrehozása 2050-re mintegy évi 270 milliárd eurót igényelne. Tény, hogy ennek a „forradalmi kísérletnek” nem látszanak az európai életterre gyakorolt kedvező hatásai. A globális klímavédelemben is marginális az Európai Unió törekvéseinek hozadéka, s nem kompenzálja a feltörekvő gazdaságok erőteljes emisszió-növelését. Az, hogy belátható időn belül az országok leépítik az energia- és kibocsátás-intenzív termelést és fogyasztást, s ezáltal majd az Európai Unió karbon-mentes gazdasága az élre tör, igen valószínűtlen víziónak tűnik. Ilyen radikális váltás a jelenlegi erőterben aligha

várható. A megújuló energiák hasznosítása és az energiahatékonyság növelése lehet az önmegváltás hittétele, de nemcsak hatástalan a modern gazdaság és társadalom fogyasztás-centrikus közegében, hanem valószínűleg tragikusan visszavetné a gazdaságilag kevésbé erős társadalmak fejlettségi szintjét.

Magyarország

Az uniós csatlakozás körülményeinek máig ható következményei. Az Európai Unióhoz való csatlakozás idején óriási nyomás nehezedett országunkra. A nagyon profitábilis iparágakat - köztük az energiaszolgáltatást is - a nagy nyugat-európai, részben állami cégek szerezték meg. Tulajdonképpen a piacainkat sajátították ki. Ami állami kézben maradt, mind a mai napig működőképes állapotban van, ezzel szemben az erőműpark többsége jelentősen leromlott, ami lényegében Paks és az átviteli hálózat kivételével gyakorlatilag külföldi kézbe került.

Kapacitás mérleg. Ma a hazai fogyasztás mintegy harminc százalékát külföldről látjuk el. Tehát a villanyszolgáltatás forrásoldali biztosítása jelentős mértékben kereskedelmi tevékenységgé alakult. Ugyanakkor kényszerűen szembesültünk az erőmű parkunk nagy részének riasztó korszerűtlenségével és gazdaságtalanságával. Mindez addig nem okoz gondot, míg a szükséges források és infrastruktúra rendelkezésre állnak.

Energiamérleg. A magyar energiamérleg struktúrája a szénhidrogén korszaktól kezdődően kedvezőtlenül alakult. A földgáz részaránya túlsúlyossá vált a magyar energiamérlegben, a fűtési és villanytermelési felhasználásban. Jelenleg az összes primerenergia 2/3-ad része import, (hasadóanyag nélkül számítva). Ezt a helyzetet hosszú ideig alapjaiban nem lehet megváltoztatni semmilyen energiahordozóval, megújuló energiával sem. Ezzel együtt kell élni. A felelős kormányzat tehát arra törekszik, hogy ezen adottságoknak a figyelembevételével bővítse a mozgásterét a nemzetközi földgázszállításban és -tárolásban.

Magyarország később csatlakozhat a palagáz-forradalomhoz. Elsősorban a szabályozás és az engedélyezés szab ma gátat a nem hagyományos gázkészletekhez kapcsolódó európai és magyarországi fejlesztéseknek, miközben a kitermelés felfutása teljesen új helyzetet eredményezne a kontinens piacain. A palagáz európai előfordulása 6-10 éven belül lehetővé tenné, hogy mind a kontinens, mind Magyarország piacán számottevő mértékben megjelenjenek a nem hagyományos gázkészletek.

A nem konvencionális gáztechnológia viszonylag új és elég gyorsan változik, így nem lehetetlen, hogy a távolabbi jövőben Magyarországon is gazdaságos lesz a gázkitermelés. Magyarország érdeke, hogy olyan szabályozási környezet jöjjön létre, amely lehetővé teszi a gazdaságos kitermelést.

AZ ÉPÍTKEZÉS ENERGIAPOLITIKÁJA 2014-TŐL

Alapelvek

Magyarország nem tudja egymaga megváltoztatni az egész Európai Unió energia-politikáját, de közép-kelet-európai összefogással lehet módosítani azt. Mindehhez szükséges a hazai szakmai értelmiség részvétele is az energiapolitika alakításában.

Addig is, amíg megvalósul a közép-kelet-európai összefogás, meg lehet találni azokat a lehetőségeket, amelyekkel – tiszteletben tartva az érvényes piaci játékszabályokat – tudjuk a közösség, a „tízmillió magyar részvényes” érdekeit képviselni.

Környezet és energiapolitika

Környezetvédelem. A növekedés határaitra vonatkozó felismerések felerősítették az emberiség lelkiismeretére apelláló környezetvédő mozgalmakat. Sajnálatos, hogy ezek a nemes törekvések is egyre inkább a globális hatalmi manipuláció áldozataivá váltak. A „zöldek” politikaformáló tényezőkké váltak Európában és hazánkban is.

A gazdasági élet szereplői, és a politikusok felismerték a környezetvédelemben rejlő üzleti és propaganda lehetőségeket, s igyekeztek az ilyen mozgalmakat befolyásolni. Az energiapolitikán belül túl hangsúlyos lett a megújuló energiákhoz való viszonyulás. A környezetkímélőbbnek tűnő megoldások, az ún. megújuló energiák, a hagyományos forrásoknál sokkal drágábbak, tovább növelik a fogyasztói költségeket, újratermelik az alapproblémát, az egyenlőtlenségeket, miközben a befektetők a kiemelt támogatásokból extraprofitot hoznak. Az ésszerűség irányába tett minimális lépés lenne, ha a megújuló források értékelése is a piacon keresztül történne és a költségeik között megjelennének azok az általuk okozott pénzügyi terhek is, melyeket ma még mások kényszerülnek fedezni (externális költségek).

A magyar megújuló lobb. Az Európai Unió egyoldalú megújuló energiapolitikája melletti kritikátlan elköteleződés volt a magyar energiapolitikának is az egyik sarkalatos, de veszélyeket rejtő jellegzetessége. Ennek szellemében készültek az ún. megújuló energiastratégiák is. Az MSZP-közeli agrárlobbi volt ebben a fő zászlóvivő, hiszen az elsőrendűnek tekintett nagyüzemi biomassza termelés mesés EU támogatások megszerzését tette lehetővé.

Hazánkban a bős-nagymarosi vízlépcső elleni fellépés óta az SZDSZ volt a környezetvédelem első számú bajnoka, s igyekezett politikai támogatottságát ilyen módon is erősíteni. Ma a szerepét az LMP próbálja átvenni. Sajnos az MSZP is egyre inkább ebbe az irányba változik. Jól mutatja ezt, hogy felmondták az atomerőmű bővítés kérdésében korábban kialakult nemzeti konszenzust, s azóta is hezitálnak: mostani programjukban is az áll, hogy célszerű korlátokhoz kötnék az atomenergia felhasználását.

Klímavédelem. A környezeti hatások figyelembe vétele szempontjából hazánkban fontos az úgynevezett „klímavédelem”, mellyel a Nemzeti Alkalmazkodási Stratégia (NAS-2) foglalkozik. Ez három fő részből áll:

- Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégia (NÉS): a globális melegedés lehető mérséklése.
- Dekarbonizációs Stratégia (DS): a széndioxid kibocsátás csökkentése – elvileg a megszüntetése.
- Nemzeti Alkalmazkodási Stratégia (NAS): az elkerülhetetlen éghajlatváltozások hatásainak kezelése, alkalmazkodás hozzájuk, a károk minimalizálása.

Az energetika túlzottan hangsúlyos szerepet kap a fenti stratégiákban. Ezt a hazai energiapolitika is kezdi felismerni: „*Amíg a klímapolitika szorosan kötődik az energiapolitikához, nem lehet sikert elkönyvelni az energia ágazatban, ezért le kell választani az energiapolitikáról*” — mondta Kovács Pál, a NFM államtitkára az Országos Bányászati Konferencián.

A földi éghajlat változását nem tudjuk érdemben befolyásolni. Az éghajlatváltozásban az emberi tevékenység szerepe, az érdemi befolyásolás lehetősége tudományosan nem igazolt, az ezt megfékezni szándékozó dekarbonizáció: globalizációs manipuláció. Nem igaz, hogy „*stratégiai érdekünk ... a fenntartható gazdasági növekedés megvalósítása*”, amint ezt a NÉS-2 állítja (4. o.). Az állandó gazdasági növekedés ugyanis, amelyre az egész világ globális gazdasága épül, nem tartható fenn! Fogyasztásunk önkorlátozása nélkül nem menthető meg az emberiség.

Tudomásul kell venni, hogy bár európai uniós kötelezettségeink miatt mindegyik témával foglalkozni kell, de saját erőforrásainkat csak az érdemi eredménnyel kecsgetető célkitűzésekre szabad fordítani. Az Európai Unió által nyújtott támogatásokból minél többet az általunk is értelmesnek tartott célokra kell felhasználni.

Így válik igazán fontossá számunkra a Nemzeti Alkalmazkodási Stratégia.

Egyetlen esélyünk a túlélésre, vagy szerényebben: nemzetünk életének megújítására, ha kis nemzetként okosan alkalmazkodunk mind Földünk általunk gyakorlatilag nem befolyásolható változásaihoz, mind a világpolitikai átrendeződésekhez.

Messzemenően egyet kell érteni a NÉS-2-ben megfogalmazott „*Adaptációs jövőképpel*” (8.o.): „*felkészülni az elkerülhetetlenre, megelőzni az elkerülhetőt!*”

Az éghajlatváltozás várható magyarországi hatásainak, természeti és társadalmi-gazdasági következményeinek elhárítása érdekében az alkalmazkodás és a felkészülés teendőit be kell építenünk a szakpolitikai tervezésbe és a gazdasági/politikai döntéshozatalba. Erre kell az erőforrásokat ésszerűen felhasználniahelyett, hogy pótselekvéseket támogatnánk.

Hasonlóan kell viszonyulnunk a globális világpolitikához is. Mindehhez nemcsak okosnak, de egészségesnek, életképesnek is kell lennünk. Így jutunk el ahhoz az alapvető felismeréshez, amiről a NAS szól.

Az egészből, az élıhetőség követelményéből kell kiindulni, minden részstratégiának ezt kell szolgálni komplex módon, az ellentmondások lehető minimalizálásával. Ez a közösségi érdek. Az élet oldalán kell állnunk, s ehhez szövetségesekeket kell találnunk mind az Európai Unióban, mind az egész világon. Nemzetünk kulturális múltja ezt megalapozza.

Energiabiztonság

Külpolitika. Az oroszországi primer energiahordozók behozatali függősége belátható időn belül számottevően nem csökkenthető. A megújulókkal semmiképp, a hazai lignittel is csak részben. A legjobb intézkedések hatása is csak hosszabb távon érvényesül. Ez a felismerés kell, hogy vezesse a kormány energetikai külpolitikáját.

Az ellátásbiztonságot az Európai Uniónak elsősorban az import primer energiahordozók közös piacával kellene elősegíteni. Ezzel szemben a meghatározó államok külön utakon járnak. A legnagyobb kelet-nyugati gázvezeték mintegy fél tucat EU tagállamot megkerülve Oroszország és Németország között létesült. Májig alig vannak a régióknak fejlesztésére irányuló közös európai érdekű primer energetikai beruházások. Mivel a visegrádi országoknak ebből a szempontból közösek az energetikai érdekei, a kibővített közép-európai regionalitás keretében lehetséges és szükséges ezek összehangolása.

Az ellátásbiztonság megvalósítása elsősorban politikai garanciákkal, az ezt alapozó közös energetikai befektetésekkel lehetséges, nem mondvá le arról, hogy az Európai Unióban is az energiahordozók közös piacát kell erősíteni.

A magyar energiapolitika feladata az unió energiapolitikájának magyar érdekű befolyásolása. Az EU-ban változást elérni csak szakmai hozzáértéssel párosuló elszántsággal lehet, ha van jól kommunikálható cél, amelyhez a tagállamok egyetértése megszerezhető. Ehhez kell kihasználni a visegrádi együttműködésben rejlő lehetőségeket és a máshol jelentkező hasonló törekvéseket.

A „visegrádi országoknak” közösen kell fellépni az unió energiapiaci szabályozás módosítása érdekében. A piacsabályozást úgy kell demokratizálni, hogy ezek a szabályok csak a tagállamok egyhangú szavazatával léphessenek hatályba, illetve lehetővé kell tenni, hogy a tagországok kimaradjanak a számukra hátrányos belső piaci szabályozásból.

Regionalitás. A „visegrádi országok” (V-4) kezdeti eredményeire jó példák az alábbiak. A visegrádi országok képviselői az *Energia* Tanács ülése alkalmából tartott találkozójukon 2013. december 12-én, Brüsszelben közös nyilatkozatot fogadtak el. A V-4-ek támogatják az üvegházhatású gáz (ÜHG) kibocsátásától mentes atomenergiát, a nem hagyományos szénhidrogének (pl. *palagáz*) kitermelését. Az aláíró országok fenntartják jogukat saját energiamixük nemzeti sajátosságukhoz és a környezetvédelmi szempontokhoz igazodó meghatározására.

Közösen kell fellépni a gázellátás diverzifikálása érdekében és a nukleáris energia-termelés diszkriminálása ellen, az atomerőművek működtetésében valamint építésében. A szükséges illetőleg célszerű állami szerepvállalást az Európai Unióval el kell fogadtatni.

A visegrádi országok érdekérvényesítésének fontos eszköze lehet, ha politikusi pozíciókat szereznek az Európai Uniót irányító bürokráciában. Magyarország részéről az energetikáért felelős biztosi pozíció megszerzése lehet az elérendő cél. A 2014. évi uniós parlamenti választások utáni személyi átrendeződés ehhez lehetőséget kínál.

Gázellátás

A legnagyobb részarányú primer energiahordozó a földgáz, ezen hosszú távon sem lehet változtatni. A felelős kormánynak arra kell törekedni, hogy ezen adottságoknak a figyelembevételével bővítse az energiapiaci szereplők mozgásterét, segítse a fogyasztók ellátását megbízhatóan és elfogadható áron rendelkezésre álló energiahordozóval. Ennek legfontosabb eszközei:

- A nagykereskedelmi gázpiac támogatása a forrás diverzifikáció, likviditás bővítés és regionális irányba történő fejlesztés révén.
- Állami tulajdonszerzés a stratégiai és ellátás biztonsági szempontból fontos infrastruktúra elemek és piaci szereplők esetében.
- Új fogyasztói piacok létrejöttének támogatása, ha az összhangban van a nemzetstratégiával és az ország teherbíró képességével (pl.: közlekedési célú felhasználás).

A visszavásárolt gázpiaci infrastruktúra, valamint piaci jelenléte révén Magyarország fontos piaci központként működhet a kelet-közép-európai régióban. A piaci jelenlétnek köszönhetően javulnak az ország ellátásában kulcsfontosságú gázkapacitás lekötési szerződések megkötése során az alku pozícióink.

Az állami MVM-Csoportnak jelentősen bővült a gázpiaci jelenléte, kiegészült a gáz nagykereskedelemmel is, ezáltal erősítve az állami befolyást ebben az energetikai szegmensben. Megindult a gázszolgáltatók visszavásárlása is. Ennek első lépéseként a Főgáz Zrt. többségi részvénycsomagja került az állami MVMZrt.-hez.

Az állami energetikai társaságnak célszerű részt vállalnia a kis-gázfogyasztók ellátásában is.

Villamosenergia-ellátás

A pillanatnyi helyzet stabilnak tűnik, a jelentkező gondok az ellátásban résztvevő társaságok szintjén megoldódnak. Mivel jelentős az állami tulajdon részaránya az

ellátó rendszerben, a társadalom-politikai célokat is szolgálni tudja az iparág. A helyzet pozitívumai:

- Jól működő, több országra kiterjedő nagykereskedelmi piac része vagyunk.
- Az ellátás biztonsága és minősége megfelel a több évtizedes gyakorlatnak.
- A megújuló energia termelő források nagysága és összetétele még elviselhető a villamos-energia rendszer üzembiztonsága szempontjából.
- A viszonylag jól kiépült átviteli hálózatnak köszönhetően intenzív energiacsere zajlik a szomszédos szabályozási területekkel/országokkal.
- A határkeresztesző kapcsolatok és a különféle piaci szegmensek lehetővé teszik a gazdaságos import energiához való hozzájutást.

A kialakult helyzet kockázata, esetleges veszélyei a jövőre vonatkozóan:

- A nagykereskedelmi árak szintje olyan alacsony, hogy az önmagában nem biztosítja semmilyen termelő berendezés beruházásának megtérülését, sőt általában nem nyújt fedezetet a komolyabb felújításokra, rekonstrukciókra sem. Számos erőmű rendelkezésre állása folyamatosan romlik.
- Hasonló gondok jelentkeznek más, szomszédos rendszerekben is, ami megkérdőjelezi a regionális piac jövőbeli likviditását, áttételesen az importunk rendelkezésre állását is.
- Sem hazánkban, sem a környező országokban még nem működik semmilyen formája a termelői kapacitások rendelkezésre állásának ösztönzésére.

A hazai erőműépítés elkerülhetetlen szükségszerűséggé vált.

Paksi bővítés. Hazánk számára nagy lehetőség a Pakson lévő erőmű tovább üzemeltetése és bővítése. A nukleáris alapú villanytermelés nem nélkülözhető, mert az energetika legfontosabb alapkövetelményeinek leginkább az felel meg:

- Az üzemanyag többirányú beszerezhetősége és tárolhatósága növeli az ellátás-biztonságot, csökkenti az import függés veszélyét.
- Az atomerőmű nem okoz üvegházhatású gáz kibocsátást.
- A termelési költség struktúrája az energia piacra jutás szempontjából kedvező.
- A korszerű műszaki megoldások lehetővé teszik a rendszerszabályozási piacon való részvételt is.
- A termelt villany élettartamra vetített átlagára, a rendkívül hosszú élettartam, és a teljes önköltségen belül az üzemanyagköltség kisebb hányada miatt, viszonylag kedvező.
- Magyarországon megvan a nukleáris iparhoz szükséges magas szintű szakmai és biztonsági kultúra.

A nemzetközi nagykereskedelmi villany piac és Magyarország helyzetét figyelembe véve az atomerőmű építése pénzügyi kölcsön helyett csak államilag garantált kedvező külföldi kölcsönrel valósítható meg.

2014. január 14-én orosz-magyar kormányközi megállapodás született a paksi atomerőmű bővítéséről. A fenti feltételeknek mindenben megfelel az aláírt megállapodás a két új, egyenként 1-1,2 GW kapacitású paksi atomerőmű blokk létesítésére. A 10-12 milliárd eurós beruházáshoz Oroszország államközi hitelt biztosít. Az első

új blokk 2023-ban kezdhet működni, az erőmű pedig magyar állami tulajdonban marad.

Az erőmű bővítéséhez biztosítandó orosz államközi hitel költsége nem épül majd be a Pakson megtermelt áram árába, a hitel visszafizetéséért a teljes magyar költségvetés vállal garanciát. Ezzel elérhető lesz, hogy további 60 évre ez az erőmű biztosítsa a legolcsóbban az áramot. A paksi atomerőmű nélkül a magyar gazdaság nem tud versenyképesen működni – jelentette ki Orbán Viktor miniszterelnök.

Az európai uniós együttműködés szempontjából fontos, hogy az új blokkokkal kapcsolatos szándékot a magyar kormány előzetesen megküldte Brüsszelnek, amely nem emelt vétőt velük szemben. Az egyezmény a magyar nemzeti energiapolitika fontos sikere.

Támogatjuk a Magyarország és Oroszország között az 1966 óta fennálló nukleáris együttműködés meghosszabbítását, a Paksi Atomerőmű bővítéséről kötött kormányközi megállapodást, a kapcsolódó finanszírozási megállapodást.

Lignit. A MátraiErőműZrt. közel 1000 MW-os kapacitásával jelenleg Magyarország második legnagyobb áramtermelője, az erőművet kiszolgáló bányák (Visonta, Bükkábrány) élettartama változatlan termelési volumen mellett több mint 60 év. Az erőmű fejlesztése 2008-ban napirenden volt, különös tekintettel a főberendezések fokozatos avulására, rendelkezésre állásuk folyamatos romlására. A tervezett fejlesztés a virtuális „környezetvédelmi mumus”, a CO2 kvóták miatt vált „gazdaságtalan-ná”.

Magyarországon a lignit az egyetlen, számottevő mennyiségben rendelkezésre álló, hazai kitermelésű energiahordozó, amelynek felhasználása ezért az energiaellátás biztonsága szempontjából is fontos. Az új blokk(ok) építése ezért nemzeti érdek. A hazai energiahordozóval megtermelt villamos energia költsége a lignit kitermelés költségeitől függ, így hosszú távon is stabil.

A hazai lignitbázisra épülő erőműfejlesztés lehetőségét napirenden kell tartani és kedvezőbb finanszírozási, piaci viszonyok esetén meg kell valósítani.

Átviteli hálózat. A villamosenergia-ellátás alapstruktúrája. Hogy a nemzeti tulajdon milyen fontos és milyen hasznos, azt jól szemlélteti a máig nemzeti tulajdonban maradt nagyfeszültségű átviteli hálózat fejlesztése és világszínvonalú állapota. Erről a sikertörténetről szakmailag hitelesen és közérthetően számolt be a MAVIR kiadásában megjelent dokumentum.

Az átviteli hálózat fejlesztését, korszerűsítését elsősorban a hazai igények biztonságos kielégítése valamint a piaci lehetőségek kihasználása érdekében, a MAVIR koncepciója szerint kell folytatni.

Nem kap megfelelő méltatást, hogy az MVM-OVIT Zrt. több mint hat évtizedes hagyományai alapján, kiérlelt és elkötelezett szakma-filozófiájának megfelelően, vállalkozóként folyamatosan fejlődve az energetikai ipar megbízható, versenyképes és magas színvonalú közreműködője, alkotó részese volt és maradt. Nemcsak a

hazai, de nemzetközi hálózatépítésben is egyre jelentősebb szerepet játszik miközben profilját folyamatosan bővíti.

Az MVM-OVIT Zrt. mint a hazai villamos-energia ellátás része, szaktudásával, tapasztalataival, eredményeivel és fejlesztési kapacitásaival nemzeti értéket képvisel, amit őrizni, védeni és fejleszteni kell.

Rendszerszabályozás. A mértéktelen megújuló bázisú villanyfejlesztés működés-képtelenné teheti a villamos energia rendszereket új szabályozási/tárolási lehetőségek nélkül. A jelenlegi piac kínálati jellegének csökkenésével, szembe kell nézni ezzel a problémával is. A szóba jöhető berendezések további beruházási kötelezettségekkel – és hatalmas költségekkel – terhelik a megújuló energiák fejlesztését és növelik a villamos energia árat. Megtérülésük ugyanakkor roppant kétséges. Beruházásuk súlyos kockázatokkal terhelt.

A villamos energia tárolók a rendszer szabályozási piac élénkítésében, vagy nagyobb mennyiségű megújuló energia bázisú villamos energia termelő kapacitás rendszerbe állításánál akkor segíthetnek, ha a kockázatok külsőerőforrások (visegrádi összefogás, EU támogatás) igénybevételével kezelhetők.

Bős-Nagymaros. Egyelőre még mindig sokakat foglalkoztató magyar „tabutéma”. Az Energiapolitika 2000 Társulat kerülte ezt a témát, mert nem igazán energetikai, hanem hidrológiai helyzetünkéből adódó, igen komplex, az ország hosszú távú jövőjét befolyásoló kérdés. Sajnos, különös tekintettel az előzményekre, alkalmas a társadalom megosztására, a figyelem elterelésére, könnyebben megoldható, aktuális energetikai kérdésekről.

Álláspontunk alátámasztására két klasszikust idézünk. Mosonyi Emil: „*Vitathatatlan, hogy a magyar Duna-szakasz hajózhatóságának érdekében vízlépcsőket kell építeni! Nem szükséges a nagy duzzasztási magasság, hiszen a hajózás biztosítása a cél, nem a villamos-energia termelés.*” Lévai András: „*Jómagam — a vízlépcsőrendszer egy része, az energetikai hasznosítás képviselőjeként — bevallom, hogy a kezdeti, a létesítés őseit, a Visegrádi vízerőmű megvalósítását javasoló terveket kezdettől fogva elleneztem. Szempontjaim akkor azonban kizárólag gazdaságiak voltak.*”

A BNV hazánkban a rendszerváltozás, Szlovákiában a nemzetállam születésének szimbóluma. A szimbólumok harca nem energetikai kérdés. Megtapasztaltuk, hogy az uniós csatlakozás ebben a témában sem hozott eddig semmiféle könnyebbséget. Jól bizonyítja ezt az EU Duna Régió Stratégiájának (DRS) 2011. évi kudarca.

Lévai professzor 2000-ben megjelent könyvének előszavában kifejti, hogy az elkövetett hibák őszinte bevallásával és a fennálló problémák nyílt és baráti tisztázásával, az igazság (VERITAS) szolgálata mentén lehetséges a kölcsönösen előnyös menekülés ebből a csapdából. Közép-kelet-európai összefogással kell megteremteni ennek politikai feltételeit. Meg kell szerezni az Európai Unió támogatását, mert saját erőből ez nem megoldható. Ez is a következő generációkra váró feladat.

A Duna-hasznosítás kérdését távlati feladatként, a közép-kelet-európai összefogás keretében, a témának EU szintre emelésével kell napirenden tartani.

Távfűtés

Épületenergetika. A lakóépületek igen jelentős energiafogyasztók. Az ország földgáz felhasználásának mintegy 44%-a, a teljes hazai energiafelhasználás mintegy 15 %-a épületfűtés. Az épületek energiafogyasztásának mérséklése tehát fontos célkitűzés, de nem szabad hatását túlértékelni.

A hőszigetelés hatékonyságát leghelyesebb az új épületek létesítésekor, és szerkezeti-leg szükséges felújításakor megkövetelni. A hőszigetelés korszerűsítése önmagában csak igen hosszú idő alatt megtérülő beruházás, ritkán lehet gazdaságos. A panel-program tehát fontos, de a távfűtés alapproblémáit nem oldja meg.

Az épületek energiatanúsítási rendszere hosszabb távon segíti a fogyasztói energia megtakarítást. Ha már elszánjuk magunkat, akkor első lépésként a kazánok cseréjét végezzük el. Ez töredéke az ablakcserének és a hőszigetelésnek, de jelentős hatékonyság javulással és gázfelhasználás csökkenéssel párosul.

Az államnak ezért ezt a területet – az európai uniós támogatásokat is figyelembe véve – megfelelő programokkal kiemelten kell támogatni.

A távfűtés szociálpolitikai képződmény. A hazai távfűtés a szociális ellátó rendszerek részeként a házgári lakásépítésekhez kapcsolódva földgáz bázison alakult ki. A hőforrások és a lakások hőszigetelése és fűtési berendezései energetikailag nem voltak hatékonyak. Ezt a rendszert belehelyezni úgymond a piaci viszonyok közé, amint ez nálunk történt, azzal a következménnyel járt, ami most van. A távfűtési piac működésképtelen.

Drága, kerülő úton jutottunk vissza a „piaci viszonyokra” való áttérés kapcsán korábban megszüntetett állami dotációhoz. Előbb a kapcsolt energiatermelés kampányszerű támogatása fedte el a valódi helyzetet, majd ennek csökkentése után egyértelművé vált, hogy a rendszer változatlanul csak állami támogatással üzemeltethető.

A távfűtés szükségeszerű fenntartására nincsenek „piaci-típusú” megoldások, csak ösztársadalmi szolidaritással működtethető. Tudomásul kell venni, hogy a lakosság 20 százaléka ilyen otthonokban él, ennek fenntartása közös társadalmi érdekünk. A távfűtés energiahordozója alapvetően a földgáz marad. Az ehhez szükséges társadalmi szolidaritást az államnak kell kikényszeríteni.

A tüzelőanyag váltás (pl. megújulókra) csak a meglévő infrastruktúra felhasználásával, részlegesen képzelhető el. A geotermia bekapcsolása esetenként és korlátozottan lehetséges. A hőszivattyúk működéséhez villamos energiára van szükség. Ezért a fajlagosan nagy beruházási költsége mellett, a drága villamos energia súlyos korlátja az elterjedésének. Csak jelentős beruházási és működési támogatással életképes.

Kapcsolt energiatermelés. A kapcsolt energiatermelést hazai és EU szinten egyaránt ma már általában pozitívan ítélik meg. A kapcsolt energiatermelés érzékeny

megoldás, hatékonyságát befolyásolja az alkalmazott műszaki megoldás, a felhasznált primerenergia és a hasznos hőigény. A hőigény szerepét két okból is hangsúlyozni kell: egyrészt a kapcsolt energiatermelés meghatározó alapja a hasznos hőigény, másrészt a fogyasztói energiatakarékosság következtében jelentősen csökken a hasznos hőigény és a kapcsolt hőtermelés. A távfűtés két esetben lehet hatékony és gazdaságos. Egyrészt, ha az egyedi fűtéshez képest jobb hatásfokkal és olcsóbb primerenergia-felhasználással biztosítja a település hőellátását, másrészt, ha a távhő nagyhatékonyságú kapcsolt energiatermelés állítja elő.

Integrált távhő tulajdon. A nagy hazai távfűtések többségének sajátossága, hogy a kapcsolt hőtermelést és a távhőszolgáltatást más-más vállalat végezte, végzi. A kapcsolt energiatermelés két terméke közötti primerenergia- és költségfelosztás problematikáját súlyosbította a különböző tulajdonosok eltérő érdeke.

Az államnak elő kell segíteni, hogy teljes vertikumú önkormányzati (termelő és szolgáltató) távfűtő, sőt energiaszolgáltató társaságok jöjjenek létre. Ez biztosíthatja az ár-érzékeny, sérülékeny helyi hőfogyasztók részére a legalacsonyabb értékesítési árat. Támogatni kell, hogy az önkormányzatok a távhőtermelésben is tulajdonosi pozícióba jussanak, ami úgy lenne elérhető, ha a privatizált, külföldi tulajdonú hőtermelő társaságokat (erőműveket) az önkormányzatok, állami támogatással, meg-, illetve visszavásárolnák.

A távfűtés ára. A távfűtési fogyasztók védelmének legfontosabb eleme a teljes körű költségalapú, hatósági ármegállapítás és a kapcsolódó hatékony költségellenőrzés.

A távfűtési díjak hatósági ármegállapítása helyes lépés volt, de a fűtőerőművek önkormányzati tulajdonba kerülése után az azokban termelt villany árát is hatósági-lag kell megállapítani. Ezzel a költségmegosztás kérdése megoldódik, a kapcsolt energiatermelés haszna a hőfogyasztóknál érvényesül. A meglévő távfűtési rendszereket normatív hatékonysági kritériumok alapján minősíteni kell, a gazdaságilag életképtelen rendszereket át kell alakítani.

Támogatások. A hatékony energiaellátást (pl. a kapcsolt energiatermelést és a megújuló energiák használatát) indokolt szabályozni és támogatással ösztönözni. Ezt a célt szolgálta a KÁT (korábban KÁP) rendszer, amely alapelveiben és gyakorlatában egyaránt elhibázottnak bizonyult. A KÁT rendszer a megújuló forrásokból és a kapcsolt energiatermelésből a villamos energiát részesíti támogatásban, és a támogatás alapját is a villamosenergia-termelésben teremti meg. A támogatás célját az elért energia-megtakarításhoz és környezet szennyezés-csökkentéshez, illetve annak elősegítőjéhez kellett volna kötni. A hatékony kapcsolt energiatermelés létesítését indokolt ösztönözni, de a már megvalósított hatékony termelés nem szorulhat folyamatos támogatásra. Sajnos a rendszer az összes meglévő berendezés fenntartását támogatta, a nagyhatékonyságú kapcsolt energiatermelést is, s így a támogatás nagy része a külföldi tulajdonú termelőkhöz került extraprofit formában.

A KÁT rendszert jelen formájában indokolt teljesen megszüntetni, s az energia-megtakarításokat és a megújuló energiák hasznosítását célzó fejlesztéseket új, helyes elvekre épülő támogatási rendszerrel kell ösztönözni. A kapcsolt energiatermelés csak a hasznos hőigény bázisán, a hőfogyasztók érdekeinek figyelembevételével tartandó fenn és fejlesztendő, ha az azt megvalósító fűtőerőművek korszerűek és energiatakarékosak.

Szociális bérlakások. Az energiaszegénység nagy részben a városi lakótelepek közmű szolgáltatásait igénybevevő, amúgy is szegény lakók körére jellemző. Az ő szociálisan indokolt támogatásukat az egyes közszolgáltatások ártámogatása helyett, az önkormányzat tulajdonában lévő, „szociális bérlakás” támogatást tartalmazó kedvezményes lakbérben lehetne érvényesíteni. A „lakbér”, a lakásbérlet díja mellett, egy minimál-komfortú közműszolgáltatás díját is tartalmazná. Ennek szükségessége megjelent a kormányzati retorikában, a kormány/önkormányzat tervezett új munkamegosztása segítheti ezt a folyamatot.

Közlekedés energetika

Közlekedésfejlesztés. A jövő fontos feladata megvizsgálni a közlekedés energia-hordozó összetételének lehetséges módosításait: azok gazdaságosságát, kihatását a környezet állapotára, az energia stratégiában kitűzött célok támogatása szempontjából. Vizsgálandó témák lehetnek: gázüzemű tömegközlekedési járművek elterjesztése, nap és szélenergia integrálása az energia rendszerbe a villamos-energia rendszer megkerülésével, közvetlenül jármű akkumulátorok töltésére felhasználva.

A közúti, a vasúti és a vízi közlekedést egyaránt felölelő olyan közlekedésfejlesztési stratégiát kell kidolgozni és megvalósítani, amelynek egyik domináns eleme a közlekedési ágazaton belüli közösségi érdekű energiagazdálkodás elérésére való törekvés, támogatva a Nemzeti Energiastratégiát.

Közszolgáltatások

Mivel a piaci viszonyok terjesztése csak részleges eredményekkel járt és talán a legérzékenyebb ponton, a végfelhasználói árak alakulásában nem sikerült elérni a kívánt célt, az európai uniós szabályozás némiképp felpuhult és nagyobb teret engedett a régi „bevált” központi árszabályozásnak. Az Európai Unió jogrendje bevezette az ún. „egyetemes szolgáltatás”-t, melyet a vonatkozó direktívák úgy határoznak meg, hogy az egy olyan piaci szolgáltatás, melynek keretében az arra lehetőséget kapott fogyasztók speciális körülmények mellett speciális minőségű villamos-energia ellátásban részesülnek speciális áron. Ez lehetőséget biztosított arra, hogy az állam megkezdje az energia végfogyasztók helyzetének javítását.

A tulajdon szerepe. 2010-re már társadalmi méretekben is nyilvánvalóvá vált, hogy a fogyasztók védelme csupán szabályozási eszközökkel az energiaszolgáltatásban sem oldható meg a minimálisan elvárható szinten. A piacgazdasági viszonyok tiszteltetben tartása mellett az állami, közösségi tulajdonosi jelenlét legalább részleges

helyreállítása megkerülhetetlenné vált. Ennek egyik fontos eleme a közszolgáltatások elhibázott privatizációjának korrigálása, az energetika magánosításának lehető, részleges visszafordítása.

Az anyagi feltételektől függően tovább kell folytatni az alapvető jelentőségű közműrendszerek visszavásárlását. A közösségi/állami közművagyon körét és működtetésének szabályait a vagyontörvényben, az energiatörvényben és a közműtörvényben kell szabályozni.

Nonprofit közszolgáltatás. A tulajdonos állam kimondhatja, hogy az energiaszolgáltatás nem vállalkozói tevékenység. Ez a nonprofit működtetés lényege. Ezért fontos a tulajdonosi rendelkezési jog minél nagyobb arányú visszaszerzése a közszolgáltatások területén. Egy cég részvényesei megkövetelik a vállalkozástól a hasznot. A jó kormányok a lakosság, esetünkben a tízmillió magyar részvényes érdekét képviselik.

A tulajdonos állam eldöntheti a tulajdon működtetésének közérdekű célját, ami például a rendszer indokolt költségeinek megtérülését biztosító, legolcsóbb szolgáltatás.

Energiatörvény. Az ágazati (gáz-, villamos energia- és távfűtési) törvényeket csak az általános energiatörvény elfogadása után kell megalkotni, illetve a jelenlegieket gyökeresen átdolgozni. Ezekben csak az ágazatok specifikus kérdéseit kell szabályozni, arra törekedve, hogy minél kevesebb alacsonyabb rendű jogszabályra legyen szükség. E törvényhez kapcsolódik a „köszolgáltatások alkotmánya”, a közszolgáltatási törvény, amely az energetika mellett valamennyi közszolgáltatásra vonatkozna.

A magyar energiapolitika alapjait egy általános energiatörvényben kell összefoglalni, amit már az 1993. évi OGY határozat is előírt. Ebben kell meghatározni az állam ellátás-biztonsági felelősségét, szerepvállalási területeit, az energetika állami intézmény rendszerét, az állami hatóságok jogosítványait és kötelezettségeit, a káros monopóliumok kialakulását megakadályozó szabályokat.

Köszolgáltatási törvény. Naponta tapasztalható sajnálatos tény, hogy a fogyasztók kiszolgáltatottak a „közműszolgáltatók” erőfölényének. A mai privát közműszolgáltatóknak csak a nevében maradt meg a közmű szó, tevékenységük azonban nem a közérdek szolgálata, hanem a profitszerzés, miközben nincs ellátási felelősségük. Valódi fogyasztóvédelem pedig nincs.

Az elmúlt négy évben alapvető változás ment végbe a fogyasztóvédelemben: a fogyasztói jogok védelme bekerült az alaptörvénybe. A közszolgáltatásokról a rezsi-csökkentés kapcsán már eddig hozott törvények hiánypótlók. Több olyan fogyasztóvédelmi intézkedést tartalmaznak, amelyeket a liberális villany és gáztörvények szüntettek meg. (Ügyfélszolgálati irodák, óraleolvasás, számlázás, kikapcsolás, szolgáltatók szankcionálása stb.)

A kormány által már kilátásba helyezett közszolgáltatási törvényben valamennyi közszolgáltatásra kiterjedően szabályozni kell az energia közszolgáltatások általános jellemzőit, azoknak állami garanciáit, az energetikai fogyasztóvédelem szabályait.

Nemzeti energetikai társaság. A rendszerváltozás után az energetikában nemzeti tulajdonban csak a Paksi Atomerőmű, a nagyfeszültségű alaphálózat és a rendszerirányítás maradt. Ez a maradék, s a benne megtestesülő szakmai tudás lett az MVM, amely egyúttal a teljes magyar nemzeti energetika maradéka is. Ha ezt a liberálisok szándéka szerint szétverték volna, akkor végleg megszűnt volna a magyar energetika, annak minden következményével együtt. Alapkérdéssé vált a stratégiai jelentőségű MVM-nek széleskörű társadalmi összefogással történő megvédése. A villamos energia iparág sok erőnye közül kiemelkedik a szolidaritás. A szakmai és iparági közvélemény hatásos akciói nyomán ezt a pártpolitikai érdekek felett álló össznemzeti érdeket, a politikai erők döntő többsége is felismerte. 2006-tól a vezető parlamenti pártok között egyetértés kezdett kialakulni a nemzeti villamos társaság szükségességét és szerepét illetően. Több mint egy évtizedes követelésünk volt a nemzeti villamos társaság létrehozása. Most az energetikai tulajdon s ennek révén a közszolgáltatások visszaszerzése új bővített szervezeti formát is lehetővé tett. Kézenfekvő, hogy ennek magja az MVM legyen.

Az állami tulajdonú MVM tevékenysége a villamos energia mellett gázellátással bővülve egyre inkább nemzeti energiaszolgáltató jelleget vesz fel. Ez az integráció képezi az alapját a nemzeti energia közszolgáltatásnak.

2011-ben egy átlagos háztartás telefonra és más hírközlési szolgáltatásra 50 211 Ft-ot adott ki, miközben a villamos energiára 47 817 Ft-ot, vagyis a hírközlési szolgáltatások is aránytalanul drágák, s ez csak úgy csökkenthető, ha ezen a területen is megjelenik a közösségi érdekű állami szolgáltató.

Támogatjuk, hogy a legnagyobb nemzeti közszolgáltató társaság részt vállaljon a hírközlési szolgáltatásban is.

Fogyasztóvédelem

Fogyasztóvédelmi szervezet. Évek óta javasoljuk egy közszolgáltatási törvényben szabályozott, a költségvetés által finanszírozott, háromoldalú (szolgáltató, fogyasztó, állam) független fogyasztóvédelmiszervezet felállítását és működtetését. Ennek komoly költségei vannak, ugyanis a szolgáltatókkal csak megfelelő szakmai és jogi felkészültségű fogyasztói oldal lehet eredményes tárgyalópartner. E tevékenység során alapvető követelmény a nyilvánosság biztosítása és az energetikai információkhoz való szabad hozzáférés.

Árrendszer. A gáz, a villany és a távfűtés területén az uniós szabályozás adta lehetőségeken belül bevezették a hatósági ármegállapítást. Először csak befagyasztották a fogyasztói energiaárakat, majd 2013 januárjától megkezdődött a rezsicsökkentés.

Ezzel valamint a magán- és külföldi tulajdonú energiaszolgáltatók „megadóztatásával” az extraprofit egy részét visszajuttatták a fogyasztóknak. A rezsicsökkentés tehát egy nagyon szerény „jóvátétel” csupán. Akkor a gáz, az áram és a távhő ára mérséklődött tíz százalékkal az előző évi árakhoz képest. Novemberben pedig újra a gáz, az áram és a távhő ára csökkent, ezúttal 11,1%-kal, vagyis év végétől összesen 20%-kal lett olcsóbb a gáz, a távhő és az áram. 2013. december közepén Orbán Viktor miniszterelnök jelentette be, hogy a Fidesz dolgozik a harmadik rezsicsökkentésen. Tartósan fenntartható rendszerré kell tenni a rezsicsökkentést. Az árcsökkentés mellett ennek része az energiaszolgáltatások szabályozása és az energiahatékony beruházások elősegítése.

A rezsicsökkentés nem politikai, hanem elsősorban makrogazdasági kérdés és részben közösségi érdek. A közszolgáltatást végző cégek méltányos árának kiszámítása pedig jól tervezett és elszámolt önköltségen alapul. A rezsicsökkentést az energetikai árrendszer megreformálásával kell az energiapolitika részévé tenni.

Szociális tarifák bevezetése. A szociális tarifa abból az egyszerű tényből indul ki, hogy egyrészt a társadalmilag minimálisan szükséges energia-igény jól definiálható, másrészt a családok energia fogyasztása elég jó arányosságot mutat vagyoni helyzetükkel. Vagyis a szegényebb családok kevesebbet fogyasztanak energiából is, de ha ezt nem tudják megfizetni, akkor kiesnek a szolgáltatásból és szinte azonnal a társadalomból is. Az így kialakuló „roncs társadalom” nemcsak erkölcsileg elfogadhatatlan, hanem gazdaságilag, szociológiailag is roppant veszélyes. A rászorulókat a minimálisan szükséges energia igényüket számukra még elfogadható áron kapják, a hiányzó bevételt a többi fogyasztó fedezi saját fogyasztása arányában. A nagycsaládok, bár sajnos általában szegények, de viszonylag sokat fogyasztanak. Ezt a korrekciót viszonylag könnyen meg lehet oldani.

A társadalmi szolidaritást szociális tarifa alkalmazásával kell kikényszeríteni. A szolidaritás elvén működő „szociális tarifa” szerint az energia-szolgáltatások bizonyos fogyasztási szint alatt kedvezményesek.

Az energetika szakmai infrastruktúrája

Energiastratégiai intézet. Az intézetnek kell a szükséges döntés-előkészítő műszaki és gazdasági elemzéseket elvégezni a közösséget képviselő kormány által meghatározott értékrend alapján. Az intézmény feladata a külföldi és hazai energetikai folyamatok figyelemmel kísérése és elemzése alapján az ország társadalmi-gazdasági programjaihoz illeszkedő energetikai stratégiákkal dolgozása, összehangolása. Ez a szervezet lenne az Európai Unióban dolgozó képviselőknek, az OECD magyar delegációjának, a visegrádi négyek energetikai együttműködésének szakmai háttérintézménye, szakmai koordinátora.

Az ipar, a közlekedés, a mezőgazdaság, a szolgáltatások és a háztartások energiaellátását egyaránt érintő komplex energetikai feladatok vizsgálatára és összehangolására a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium keretén belül, vagy annak felügyelete alatt állami energiastratégiai intézetet kell működtetni.

Társadalmi szervezetek. A METESZ-hez tartozó, máig fennmaradt „szakmai-társadalmi” szervezetek tragédiája, hogy — miközben verbálisan a „szakma” és a „politika” szétválasztását hangsúlyozták — a rendszerváltás után még a korábbiaknál is inkább az uralmi, azóta „globalo-liberális” politika szolgálatába szegődtek. Ezek a szervezetek a privatizáció és liberalizáció nyílt „szakmai” támogatásával, vagy nyilvánvaló cinkos „szakmai” hallgatással elősegítették a neoliborális energia-politika megvalósulását, kiteljesedését. Szakmai értelmiségünk állapotának egyik szomorú jellemzője e szervezetek egyre látványosabb, hamis nemzeti színű és újabban szakrális köntösbe történő „átöltözése”. A megelőző politikai kurzusok nemzetellenes politikáját kiszolgáló és támogató egyesületek és vezetők most úgy igyekeznek további túlélésüket biztosítani, hogy a szinte társadalmi méretűvé vált feledésben bízza, múltjukat elhallgatva a mostani nemzeti érdekű energiapolitika támogatóinak igyekeznek feltüntetni magukat. A hamisság abban áll, hogy múltbeli és részben jelenlegi szerepüket nem ítélik el, hanem elhallgatják, vagyis nem megújulásról, hanem most is elvtelen konformizmusról van szó. A múltat be kellene vallani, bűnbánatot kellene tartani, e nélkül a nemzeti és szakrális máz csak álca, ami elfedi a bajt.

Javasoljuk, hogy az állami tulajdonú energetikai cégek fontolják meg, hogy támogatják-e a kormány energiapolitikájával ellentétes érdekeket képviselő egyesületeket.

A virtuális nyilvánosság, avagy a média a globalizáció szolgálatában. Mivel a politizálás nagyrészt a médiában zajlik, a felelős kormánynak az ellene folytatott kommunikációs hadviseléssel is meg kell küzdenie. Az állampolgárokat a globális véleményhatalom a médián keresztül manipulálja. Sajnos ez egy olyan összetett és bonyolult rendszer esetében is így van, mint az energetika. Annak ellenére, hogy itt a döntések háttéré több szakma elmélyült elemzését igényelné. Ezért fokozott felelőssége van a szakmai véleménynyilvánításnak. Ennek a félrevezető nyilvánosságnak háttérrel adnak a neoliborális dogmákat képviselő „energetikai műhelyek” is.

A kormányzat ügyeljen arra, hogy a lobbierdekeket szolgáló közlések helyett szakszerű információk, ismeretterjesztő előadások kerüljenek a közszolgálati médiába.

Konferencia-ipar. Különlegesen negatív szerepet tölt be a köz- és a médiapolitikában az energetikára is szakosodott „konferencia-ipar”, amely a globalizáció megjelenése a konferencia piacon. Jelentős részben e konferencia-programok tematizálják az energetika médiafelületeit. Az itt kialakított kommunikációs tér azonban nem alkalmas a szabad véleménycserére, a szakmai vitára; a mintegy „hivatalos” cégelőadók és cégképviselő hallgatók hivatalból lojálisak az aktuális (energia)politikát /bürokráciát ismertetőik iránt. Ugyanakkor ez a média-fogyasztók szá-

mára a „szakmai konferenciák” hitelességét kölcsönzi. A rendezőknek pedig hatalmas profitot biztosít.

Javasoljuk, hogy az állami tulajdonú energetikai cégek fontolják meg a neoliberális dogmákat képviselő „energetikai műhelyeket” megbízásokkal támogatják-e; munkatársaik pedig a konferencia-ipari rendezvényeken részt vesznek-e.

Oktatás. A neoliberális eszme jegyében jelentősen felhígult a felsőoktatási rendszer, számtalan olyan energetikai tárgyat is oktató főiskola vagy egyetemi szak is alakult, amelyre nincs szükség, igazi tudást, világképet, probléma megoldó képességet nem ad.

A felsőoktatás napirenden lévő reformja során az energetikai oktatás profiltisztítását is napirendre kell tűzni.

Budapest, 2013. február 10.

Energiapolitika 2000 Társulat

14 ÉVES AZ
ENERGIAPOLITIKA 2000
TÁRSULAT

Információ:

Tel./Fax: 225-8780

Mobil: 30/ 41 52 072

E-mail: info@enpol2000.hu

Honlap: www.enpol2000.hu

ENERGIAPOLITIKAI HÉTFŐ ESTÉK

Minden hónap második
hétfőjén 17-19 óra között.
Budapest. V. Veres Pálné u.10.